

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Tor Sæther
Kommunal- og samordningsstaben

Innvalgstelefon
73 19 92 82

Vår dato
29.08.2014
Deres dato
11.06.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2012/9638-421.4
Deres ref.

Ørland kommune
Postboks 401
7129 BREKSTAD

Uttalelse - reguleringsplan for Ørland hovedflyplass med konsekvensutredninger

Fylkesmannen har mottatt ovennevnte reguleringsplan til uttalelse, og har følgende vurdering av planen:

Innledning

Reguleringsplanen som nå er lagt ut til offentlig ettersyn er et resultat av en lang og omfattende planprosess, med konsekvensutredninger og tilleggsutredninger. Det har vært en god dialog underveis, både med Ørland kommune som planmyndighet og med Forsvarsbygg som tiltakshaver.

Planforslaget avviker noe fra eksisterende reguleringsplan for Ørland Hovedflystasjon, hvor den største endringen er utvidelsen på 650 dekar i nord, i forbindelse med forlengelse av rullebanen.

Etablering av Ørland som eneste hovedflystasjon for forsvaret medfører en tilnærmet doubling av flyaktiviteten i forhold til dagens aktivitetsnivå. Dette medfører en betydelig støytfordring som vil få store konsekvenser for arealbruken også utenfor planområdet. Bl.a. vil innholdet i Miljøoppfølgingsplan for ytre miljø (jf. punkt 4.3. i reguleringsbestemmelsene) være viktig for mange av de fagområdene Fylkesmannen har ansvar for.

Fylkesmannen konstaterer at kommunen har tatt inn bestemmelse om innløsningsplikt i reguleringsbestemmelsenes § 4.9.2. Vi ser at dette kan være basert på vårt råd til kommunen i brev av 27.02.2014. Dette rådet er blitt for unyansert i forhold til ordbruken i retningslinjene, slik at rett formulering skal være: «bør vurderes innløst». En kan vanskelig forskuttere eventuell innløsningsplikt gjennom reguleringsplanbestemmelser. Slike spørsmål vil måtte løses etter de gjeldende lovregler for innløsning og erstatning gjennom etterfølgende oppgjør, uavhengig av reguleringsplanens bestemmelser på dette punktet.

Kommuneplanen for Ørland kommune som er på høring vil ta opp i seg en del av de utfordringene kommunen står ovenfor i forhold til en langsiktig arealbruk og en positiv utvikling av kommunen. Viktige tema er vurdering av behov for tilkjørt masse i forbindelse med utbyggingen av hovedflystasjonen, samt tilgjengelig boligareal som erstatning for innløste boliger.

Fylkesmannen har følgende faglige råd til reguleringsplan for Ørland hovedflyplass:

Landbruk

- Optimal arealutnyttelse bør etterstrebes for i størst mulig grad spare dyrka mark.
- Nydyrking som kompensasjon for nedbygging av dyrka mark bør vurderes.
- Det henstilles om at anleggs- og riggområder etableres uten å komme i konflikt med dyrka mark. Er ikke dette mulig bør disse søkes etablert på dyrka mark som på sikt skal omdisponeres.
- Fylkesmannen anbefaler at tilbakeføring av midlertidig omdisponert dyrkamark sikres gjennom reguleringsbestemmelsene.
- Tema forurensing ifbm. mat- og forproduksjon, samt utfordringer knyttet til husdyr og støy, bør utredes nærmere i MOP.
- Forslag til reguleringsbestemmelser datert 05.05.14 anbefales lagt til grunn for arbeidet med landbruk i MOP.

Miljøvern

- Ved en framtidig tilrettelegging for friluftsliv må ferdselen kanaliseres til områder som tåler øket belastning og der øket ferdsel kan aksepteres i forhold til å ivareta verdiene i verneområdene, jf. merknad til temautredning 5, Nærmiljø og friluftsliv.
- Oppfølgende undersøkelser/overvåkning av de viktige våtmarksområdene i Ørland kommune bør prioriteres og settes i gang snarest.
- Det anbefales at de registrerte naturtypelokalitetene og tindvedforekomstene innenfor planområdet, vises som hensynssoner.
- Ørland kommune har forholdsvis lite natur- og friluftareal, og det er viktig at naturområder også utenfor planområdet ivaretas i ei tid med press på areal til ulike utbyggingsformål. Dette må søkes ivaretatt som en del av miljøoppfølgingsplanen.
- Ørlands våtmarkssystem har internasjonal status som Ramsarområder. Det må vurderes skadebegrensingstiltak og kompensierende areal for å sikre verdiene i de rike våtmarksområdene.
- I arbeidet med MOP er det viktig å få en bedre utredning av tilstand på bløtbunnsfauna, vannplanter og makroalger i forhold til langvarig eksponering av næringsstoffer og miljøgifter i Grandefjæra. I tillegg bør grunnvannsbrønnene beholdes for å kunne ta stikkprøver/kontrollere påvirkning senere.
- Undersøkelser av kadmium-innhold og olje-innhold i planter bør utredes nærmere i MOP. I tillegg må lavfrekvent lyd og vibrasjoner følges opp i MOP.

Oppvekst og utdanning

- Etablering av gang- og sykkelveg på strekningen Uthaug – Brekstad for å sikre barn og unge tryggere ferdsel bør prioriteres.
- Fylkesmannen forutsetter at det iverksettes tiltak for å sikre skolebarna en trygg vei til og fra Hårberg skole i anleggsperioden.
- Fylkesmannen forutsetter at det iverksettes tiltak for å sikre at elevene ved Hårberg skole i minst mulig grad blir forstyrret i skoletiden grunnet støy og forurensning fra anleggsvirksomheten.

Justis og beredskap

- Flere av bestemmelsene til reguleringsplanen må klargjøres og tydeliggjøres, for å være juridisk bindende.

• Landbruk og bygdeutvikling

Innledning

Nasjonale og regionale mål for landbruket er referert i konsekvensutredningen – temautredning landbruk og kommunens saksframlegg. På bakgrunn av disse overordna målene og embetsoppdraget, er vårt fokus å sikre langsiktig ivaretagelse av landbrukets ressursgrunnlag og nedgang i omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.

Etableringen av Ørland hovedflystasjon vil ha store konsekvenser for landbruket i form av arealbeslag, støy, driftsmessige ulemper og forringelse av kulturlandskapet. Konsekvensene for landbruk er først og fremst beskrevet i temautredning for landbruk, men også i temautredning for støy, temautredning for arealbruk, lokal og regional utvikling, temautredning for kulturminner og kulturmiljø, temautredning for landskap og lokalklima, temautredning for grunn- og vannforurensning, temautredning for nedfall fra fly og temautredning for anleggsfasen. Fylkesmannen vurderer det slik at konsekvensutredningen med tilhørende temarapporter i hovedsak er utfyllende i forhold til fastsatt planprogram, og gir et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag for reguleringsplanen som er på høring.

Det er iverksatt et utviklingsprosjekt som har som mål å utvikle landbruksnæringen i kommunen gjennom ulike tiltak. Et av tiltakene er bl.a mulighetsstudier for å se på optimaliseringen av landbruket i de mest støyutsatte områdene.

Arealbeslag, jordvern og jordbruksproduksjon

Etableringen innebærer nedbygging av inntil 1530 daa dyrka mark av stor verdi, fordelt på 1305 daa innenfor dagens base og 225 daa i forbindelse med arealutvidelsen i nord/øst. Gjenværende areal med dyrka mark innenfor planområdet er ca. 2470 daa. Nedbyggingen har store konsekvenser for jordbruksproduksjonen i kommunen og fylket. Når det først er vedtatt å legge Norges kampflybase til Ørland, er vi likevel innforstått med at dette vil gå utover jordverninteressene. Vi vil imidlertid anmode om optimal arealutnyttelse ved nybygg, anlegg etc. for i størst mulig grad å spare dyrka mark, og bruke annet areal enn dyrka mark hvis mulig. I tillegg anmoder vi om at man søker å unngå oppsplitting av dyrkaarealene. Det er positivt at man planlegger å gjenbruke så store deler av dagens infrastruktur og bygningsmasse som mulig.

Det er viktig at det legges til rette for opprettholdelse av jordbruksproduksjonen innenfor planområdet. Dette er tatt inn i reguleringsbestemmelsene, jfr. punkt 5.5: «det skal tas tilbørlig hensyn for å sikre jordressursene og for å legge til rette for landbruksdriften».

Dyrka mark inne på flystasjonen er i Forsvarsbyggs eie og er i kommuneplanens arealdel avsatt til område for Forsvaret. Vi merker oss at det har vært diskutert hvorvidt omdisponeringsbestemmelsen i jordloven § 9 skal gis anvendelse innenfor planområdet gjennom egen reguleringsbestemmelse om dette. Planforslaget som er oversendt høringsinstansene inneholder ingen slik bestemmelse. Fylkesmannen vil minne om at bestemmelsene om plikten til å drive jordbruksarealer i jordloven § 8 gjelder for alt jordbruksareal, uavhengig

av hvilken planstatus jordbruksarealene måtte ha. I tilfeller hvor driveplikten oppfylles ved bortleie, er det en betingelse at leieforholdet representerer en driftsmessig god løsning. Hensiktsmessig adkomst til jordbruksarealene vil være et moment i vurderingen av om en driftsmessig god løsning er oppnådd.

I sammenheng med den store nedbyggingen av dyrka mark som etableringen av kampflybasen medfører, er det viktig at det sees på muligheten for nydyrking som kompensasjon. Av temautredningen går det fram at det er mellom 1000 og 1500 daa dyrkbar mark i kommunen, men arealene er små og spredt. Kvaliteten på disse arealene og på dyrka mark er under kartlegging (pågående jordsmonnkartlegging i regi av Skog og landskap). Potensialet for å erstatte noe av jorda som blir nedbygd med nydyrkingsareal er foreløpig uvisst. Av kommunens saksframlegg framgår det at ledige volum med løsmasser kan benyttes inne på Flystasjonens område til å omdanne brakklagte arealer til produktive jordbruksarealer, og dermed bøte på noe av avgangen av fulldyrket jord. Dette vil avhenge av at det ikke kommer i konflikt med andre interesser som f.eks. naturmangfold. At Ørland kommune sammen med Forsvarsbygg har lagt til rette for å etablere en jordbank, slik at de grunneiere som mister arealer kan få tilbud om erstatningsjord, vil også være av betydning for videre drift på gårdsbrukene og for matproduksjonen.

I følge temautredningen om anleggsfasen vil anleggsarbeidene i det alt vesentlige skje innenfor dagens gjerde, da arealer til rigg og drift er forutsatt lagt der. Riggarealer kan imidlertid berøre arealer som i dag leies ut til dyrking. Fylkesmannen anmoder om at anleggsområder og riggområder i størst mulig grad legges utenfor dyrka mark. Dersom de legges på dyrka mark bør det være areal som på sikt skal bygges ned, slik at man unngår å redusere kvaliteten på dyrka mark som fortsatt skal drives. Fylkesmannen har erfaring med at bl.a. kjøreskader, jordpakking og iblanding av pukk i matjorda kan vanskeliggjøre tilbakeføring til landbruksproduksjon. Det vil kunne gi reduserte avlinger over mange år. Dersom dyrka mark likevel blir midlertidig omdisponert til anlegg- eller riggformål, er det viktig at disse tilbakeføres og istandsettes til samme kvalitet som før tiltaket. Blant annet er det viktig at det legges duk under pukk som kjøres på midlertidig. Lokal landbruksmyndighet vil være sentrale rådgivere her. Vi anmoder om at reguleringsbestemmelsene sikrer tilfredsstillende tilbakeføring av dyrka mark som eventuelt blir midlertidig omdisponert.

Støy

Ved siden av arealbeslag er støy den mest negative konsekvensen for landbruket. Dette går på støybelastning for bruker/landbruksmiljø, der konsekvensen kan være innløsning av våningshus, driftsomlegginger og tilhørende redusert sysselsetting, samt støybelastning for husdyr. I følge temautredningen for landbruk vil det være sannsynlig negativ påvirkning på 5 til 10 husdyrbesetninger, noe som krever driftstilpasning, flytting eller avvikling.

For landbruket vurderer vi det slik at kommunen har valgt den minst konfliktylte løsningen når det gjelder flymønster, dvs. alternativ 2 framfor alternativ 1.

Vi forventer at dialogen med Mattilsynet videreføres for å finne gode løsninger for husdyrhold i de mest støyutsatte områdene, basert på best mulig kunnskap ut fra tidligere og nye undersøkelser. Arealer som ut fra støybelastning ikke kan brukes til beite forutsetter vi blir tatt i bruk til annen jordbruksproduksjon.

Fylkesmannen er enig i kommunens vurdering om at støyisolering av driftsbygninger også bør vurderes.

Forurensning fra flytrafikk

I temautredningen for landbruk er det konkludert med at forurensning fra flytrafikk sannsynligvis ikke har betydning. Både kommunen og miljøvern-avdelingen hos oss kommenterer noe mangelfulle undersøkelser i den forbindelse. Vi slutter oss til at dette bør utredes nærmere i Miljøoppfølgingsplanen, for å forsikre seg om at maten og fôret som produseres ikke er forurenset.

Kulturlandskap

Etableringen av hovedflystasjonen vil kunne få store konsekvenser for kulturlandskapet. Inne på flyplassområdet er det lite igjen av den tidligere landbruksbebyggelsen, men flystasjonen er omgitt av et kulturlandskap med tradisjonelle gårdsbruk med firkanttun og omkringliggende jordbruksmark. Flybasen er med sin spredte bebyggelse og vegetasjon godt integrert i det omkringliggende landskapet.

Endringer innenfor selve kampflybasen vil fortrinnsvis knyttes til nye voller på 6-8 meters høyde, forlengelse av rullebanen på inntil 600 meter og etablering av flere bygninger og hangarett. Ny vegetasjon vil over tid dempe fjernvirkning av terrengendringer og ny bebyggelse.

De største endringene i kulturlandskapet vil trolig komme som en indirekte konsekvens av arealbeslag, driftsmessige ulemper og støy. Områdene som blir liggende i rød sone har kulturhistoriske verdier knytta til jordbruket. Bygninger bevares oftest best gjennom bruk. Eventuell fraflytting, forfall og riving, samt endringer i driftsopplegg, vil påvirke kulturlandskapet. Derfor er det positivt at kommunen i planbestemmelsene til kommuneplanen, som nå er på høring, har tatt inn hensynssoner bevaring kulturmiljø og kulturlandskap. Den viser kulturhistorisk verdifull bebyggelse og særpreget miljø, herunder landskapsverdier, som søkes bevart. Dette kan bidra til at gårdsbebyggelse som tilbys innløsning på grunn av støy blir stående av landskapsmessige/estetiske hensyn.

I temautredningene for kulturminner og kulturmiljø og landskap og lokalklima er det foreslått avbøtende tiltak som i størst mulig grad bør følges opp.

Miljøoppfølgingsplan (MOP) for ytre miljø

Landbruk inngår som et av flere tema i *Miljøoppfølgingsplan for ytre miljø*, jfr. punkt 4.3 i reguleringsbestemmelsene. I tidligere utgave av bestemmelsene, datert 5.5.14, jfr. Formannskapsmøte i Ørland kommune 22.5.14, var det en mer detaljert beskrivelse av hva Miljøoppfølgingsplanen skulle omfatte for tema landbruk:

Forvaltningsplan landbruk og miljø skal omfatte dyrka areal og areal som kan settes i produksjon ved grøfting, drenering, planering eller andre tiltak.

Delplanen skal blant annet vise:

- *Målsetting knyttet til landbruksdriften*
- *Relevant areal med drenering/grøfter og annen landbruksrelatert infrastruktur*
- *Oversikt over nedbygging/frigivelse av relevant areal, med tidsplan*
- *Utnyttelse og omplassering av matjord på omdisponerte arealer*

- *Vedlikehold og utvikling av landbruksdrenering*
- *Adkomster og kjøreveger for landbruksdrift*
- *Program for utredning av støyproblematikk knyttet til husdyrdrift*
- *Skjøtselsplan for dyrka jord og annet grøntareal*

Nå står tema landbruk kun som et kulepunkt uten nærmere beskrivelse. Dette mener vi er uheldig da det blir lite konkret å forholde seg til som høringsinstans. Vi forventer imidlertid at det som er tatt med i forslag til reguleringsbestemmelser datert 5.5.14, som er referert over, vil inngå i tema landbruk når miljøoppfølgingsplanen skal utarbeides av tiltakshaver i samråd med berørte myndigheter, herunder landbruksmyndighetene. Dette er sentrale momenter for landbruket.

Temaene landskap og lokalklima og kulturminner og kulturmiljø inngår også i Miljøoppfølgingsplanen. Miljøoppfølgingsplanen vil derfor være av stor betydning både for landbruket og tilhørende kulturlandskap. Det er viktig at den blir ferdigstilt og inngår som grunnlag for utbygging, jfr. punkt 7.2.2 i reguleringsbestemmelsene.

Oppsummering

Avdeling for landbruk og bygdeutvikling har følgende faglige råd:

- Utnytt arealene optimalt ved nybygg, anlegg etc. for i størst mulig grad å spare dyrka mark. Bruk annet areal enn dyrka mark hvis mulig. I tillegg unngå oppsplitting av dyrkaarealene.
- Legg anleggsområder og riggområder i størst mulig grad utenfor dyrka mark. Dersom dyrka mark tas i bruk som anleggsområde/riggområde bør det være areal som på sikt skal bygges ned, slik at man unngår å redusere kvaliteten på dyrka mark som fortsatt skal drives. Reguleringsbestemmelsene bør sikre tilfredsstillende tilbakeføring av dyrka mark som eventuelt blir midlertidig omdisponert.
- Vurder muligheten for nydyrking som kompensasjon for tapt dyrka mark i Miljøoppfølgingsplanen. Dette for å opprettholde matproduksjonen.
- Ta med temaet husdyr og støy i Miljøoppfølgingsplanen og viderefør dialogen med Mattilsynet for å finne gode løsninger for husdyrhold i de mest støyutsatte områdene. Dette basert på best mulig kunnskap ut fra tidligere og nye undersøkelser. Videre bør støyisolering av driftsbygninger vurderes.
- Utred temaet forurensning nærmere i Miljøoppfølgingsplanen, for å forsikre seg om at maten og fôret som produseres ikke er forurenset.
- Ta med innholdet i forslag til reguleringsbestemmelser datert 5.5.14, som er referert over, i tema landbruk når Miljøoppfølgingsplanen skal utarbeides.

• **Miljøvern**

Innledning

For nasjonale og regionale miljøverninteresser er det først og fremst temaene støy og konsekvenser for våtmarksområdene rundt Ørland som har vært de sentrale temaene. Støytema er innarbeidet i planene som er på høring, mens det for naturverdiene i de rike våtmarksområdene først og fremst er avbøtende tiltak og innhold i etterfølgende miljøoppfølgingsplan (jf. § 4.3 i reguleringsbestemmelsene) som vil være sentrale for å ivareta verdiene. Det er viktig at

avbøtende tiltak og miljøoppfølgingsplan innarbeides i planene for Ørland hovedflystasjon og gjøres forpliktende for alle parter slik at det sikres gjennomføring av de foreslåtte tiltakene. Vi har gitt en vurdering av foreslåtte avbøtende tiltak i vår uttalelse som følger under.

De miljøfaglige vurderingene er delt i to kapitler, uttalelse til konsekvensutredninger (KU) og tilleggsnotater og uttalelse til reguleringsplanen med bestemmelser. Våre merknader til avbøtende tiltak og miljøoppfølgingsplan er tatt med under uttalelse til reguleringsplanen.

Uttalelse til konsekvensutredningen med tilleggsutredninger

* 1-Støy

Fylkesmannen viser til våre brev av 27.2.2014 angående tilbakemelding på temarapport støy (støy og lavfrekvent lyd og vibrasjoner). Som omtalt mener Fylkesmannen konsekvensutredningen for tema støy gir et godt nok beslutningsgrunnlag, men har merknad til de medfølgende planbestemmelsene. Dette vil vi kommentere nærmere i vår uttalelse til reguleringsplanen.

For tema lavfrekvent lyd og vibrasjoner ble det bedt om en tilleggsutredning, dette er nå utredet i tilleggsnotat 06.

* 2-Arealbruk

Konsekvensutredningen om arealbruk, lokal og regional utvikling er utfyllende i forhold til arealbruk, men det savnes likevel en nærmere vurdering i tilknytning til temaet lokal og regional utvikling. Ørland kommune har et stort potensiale i forhold til naturbasert reiseliv, med utgangspunkt i systemet av våtmarksområder med internasjonal vernestatus. Det savnes vurderinger av næringsmessige konsekvenser for våtmarkskommunen Ørland ved øket støypåvirkning i Ramsarområdene. Dette er ikke avgjørende for innholdet i reguleringsplanen som er på høring, men dette er likevel tema Fylkesmannen mener bør vektlegges i det videre arbeidet med konkretiseringen av avbøtende tiltak.

* 5-Nærmiljø og friluftsliv

Utredningen er utfyllende i forhold til de tema som er omtalt i planprogrammet. Temautredningen beskriver 18 delområder for friluftsliv. Det savnes i tillegg vurderinger av Storfosna-Kråkvåg, inkl. Kråkvågsvaet, som er viktige utfartsområder i kommunen med mye fritidshusbebyggelse.

Strandområdene ved Grandefjæra er attraktive utfartsområder, og deler av Grandefjæra er godt tilrettelagt for friluftsliv. Jf. KU har området stor verdi for friluftsliv. Konsekvensene for Grandefjæra og Hoøya som utfartsområde er vurdert som stort negativt omfang ved Alt.1 og middels for Alt. 2. KU viser at endring i lydnivå i disse områdene vil bli store, både når det gjelder maksimalnivå og utvidelse av rød/gul støysone (Lden) også ved valg av Alt 2. Fylkesmannen er uenig i konklusjonen angående Grandefjæra og Hoøya ved valg av flymønster Alt 2, og mener at områdene også for dette alternativet vil få en vesentlig øket belastning som følge av etableringen av hovedflystasjonen. Konsekvensene er etter vår vurdering **store negative** for disse områdene.

Fylkesmannen vil også påpeke at tilrettelegging for publikum i verneområder både gir folk muligheter for å lære mer om naturen gjennom positive

naturopplevelser og bidrar til attraktive tilbud for friluftsliv som er viktig for folkes helse. Som omtalt i temautredningens kapittel 7, Avbøtende tiltak, vil det å legge bedre til rette for bruk av andre friluftsområder i Ørland kommune være positive tiltak. Kommunen har lite utmark, slik at de områdene som er aktuelle å bruke til friluftsliv er desto viktigere å ivareta. Ved en framtidig tilrettelegging for friluftsliv må ferdselen kanaliseres til områder som tåler øket belastning og der øket ferdsel kan aksepteres i forhold til å ivareta verdiene i verneområdene.

* 7-Naturmiljø

Konsekvensvurderingene

Vi viser til miljøvernavingens uttalelse til foreløpig konsekvensutredning oversendt i notat av 11.10.2013. Eksisterende kunnskap er i temarapport naturmiljø satt sammen på en god og fornuftig måte og flere momenter fra vår tidligere uttalelse er tatt inn i endelig versjon.

Ørland våtmarkssystemer

Som omtalt i temautredningen er det knyttet stor usikkerhet til konsekvensene ved økt støybelastning for Grandefjæra spesielt og Ørland våtmarkssystem generelt. Fortsatt mangler man sammenligningsgrunnlag/tidligere erfaringer med etablering av denne type kampflybase i et internasjonalt viktig våtmarksområde. Grunnet denne usikkerheten må føre-var-vurderinger legges til grunn i konsekvensutredningen. Det er viktig å komme i gang tidligst mulig med oppfølgende undersøkelser/overvåking av våtmarksområdene som berøres av utbyggingen. De oppfølgende undersøkelsene vil være et godt utgangspunkt for å følge utviklingen i våtmarksområdene over tid og å få et best mulig beslutningsgrunnlag for å vurdere aktuelle avbøtende tiltak når ny kampflybase er etablert.

Av de to alternative flymønstrene vil alternativ 2 gi minst konflikter for Grandefjæra som rasteområde for fugl. Men det at alternativ 2 er bedre enn alternativ 1, betyr ikke at alternativ 2 automatisk kan gis vurderingen «liten til middels negativ konsekvens». Til det er usikkerheten for stor knyttet til fuglers tilpasningsevne til støy fra kampflybasen. Effekten på de andre verneområdene og Ørland som våtmarkssystem er det også vanskelig å si noe om, og vil blant annet avhenge av konsekvensene i Grandefjæra over tid med nytt støy- og overflygningsmønster.

Det er vanskelig for fugl å venne seg til flystøy når øvelsene er uregelmessige og samtidig mer intense enn dagens. Fuglene det her er snakk om er ofte trekkfugl som bare er der korte perioder for matsøk på vei fra vinterområder til sommerområder (og motsatt). Denne store usikkerheten gjør at Fylkesmannen mener at konsekvensen for verneområdene er stor, og betydelig større enn «*liten til middels negative konsekvenser*».

Det gjentas flere steder i temautredningen naturmiljø at de sentrale verdiene i Grandefjæra ligger midt i området. Selv om en i disse delene kan finne de største fugletallene, er verdiene i Grandefjæra ikke avtagende utover mot kantene. Det er ikke lagt inn buffersoner i naturreservater (en sone rundt verneverdiene som skal beskytte mot ytre påvirkninger), og vi anser verdiene i Grandefjæra som kontinuerlige innenfor området. Temautredningen om støy viser at deler av Grandefjæra vil få stor støybelastning, og disse arealene vil

være mindre attraktive for fugl. Det vil si at området som helhet mister viktig areal.

Viktige funksjonsområder for fugl strekker seg også ut over vernegrensene. Det er blant annet registret store mengder mytende sjøorre, siland og ærfugl i gruntvannsområdene rundt Juldagan, som i dag ligger rett under utflygingssonen, men utenfor grensen til Grandefjæra naturreservat. Dette må hensynstas ved valg av flymønster og ved planlegging av aktiviteten ved flystasjonen.

Konsekvensutredningen sier lite om samlet belastning for våtmarksområdene på Ørland.

Det er også viktig å påpeke at Ramsarområdet Ørland våtmarkssystem er et helhetlig våtmarkssystem og ikke fire uavhengige våtmarksområder. Områdene er vernet for å sikre mer av sammenhengen på Ørlandet og vil samlet sett gi en robusthet i systemet. Også ikke vernede områder inngår i den økologiske sammenhengen, og press mot andre viktige områder på Ørland gir en samlet uheldig innvirkning på våtmarkssystemet.

Vi mener at etableringen av kampflybasen og de skisserte utflygingsmønstrene (også alternativ 2) vil ha **middels til store negative konsekvenser** både for Grandefjæra naturreservat og for Ørland våtmarkssystem i henhold til kriteriene for konsekvens (jf. kapittel 8.5 i temautredningen).

Naturtyper

Det er registrert 7 naturtypelokaliteter med viktig biologisk mangfold innenfor planområdet. I tillegg er to større forekomster av tindved beskrevet. Samlet areal er over 300 daa. Disse lokalitetene med rikmyr, rik sumpskog og tindved utgjør restarealer i et ellers intensivt drevet jordbrukslandskap og representerer naturverdier som er sjeldne i dette distriktet.

I Ørlandsammenheng utgjør dette store areal. Dette er sjeldne naturtyper i distriktet og svært viktige områder lokalt på Ørland (kap 7.4). Temarapporten anbefaler at de registrerte naturtypelokalitetene sikres og skjermes mot inngrep i anleggsfasen. Fylkesmannen er enig i vurderingene av konsekvensene for naturtypelokalitetene innenfor planområdet. For disse lokalitetene er det viktig at det gjennomføres tiltak slik at verdiene i disse områdene sikres, jf. foreslåtte avbøtende tiltak i kapittel 10.

Endret arealbruk

Som en konsekvens av prosessene knyttet til utbyggingen av kampflybasen er det et press på naturtypelokaliteter også utenfor planområdet. Dette gjelder for hele kommunen, men er tydelig i området mellom planområdet og Grandefjæra der to naturområder med verdi A samtidig er oppført i temautredning landbruk som «lettbrukt dyrkbar jord». Det er viktig at slike viktige naturområder ivaretas i et langsiktig perspektiv.

Marint vern

Vi kan ikke se at prosessen knyttet til marint vern er nevnt i konsekvensutredningen. Det er viktig at avrenning fra Ørland hovedflystasjon ikke medfører øket belastning på sjøområdene i Grandefjæra, jf. våre merknader til temautredning om grunn- og vannforurensning.

Avbøtende tiltak

I Ørland kommunes saksframlegg til 1. gangs behandling av reguleringsplanen er det under gjennomgangen av temautredning naturmiljø pekt på viktigheten av å gjennomføre avbøtende tiltak som kompensasjon for verdier som vil gå tapt ved utbyggingen av Ørland hovedflystasjon. Fylkesmannen støtter kommunens vurderinger, og spesielt er det viktig å få på plass et langsiktig, faglig overvåkningsprogram for våtmarksområdene på Ørlandet.

Oppsummert angående naturmiljø

KU er i all hovedsak utfyllende i forhold til vedtatte planprogram. Relevant eksisterende kunnskap er satt sammen på en tilfredsstillende måte. Utredningen avdekker imidlertid svakheter ved kunnskapsgrunnlaget knyttet til våtmarkssystemenes/fuglenes respons til et støyregime tilsvarende kampflybasen.

Det er bekymringsfullt at det ikke på dette tidspunktet er gjort et grundigere arbeid i beskrivelsen av oppfølgende undersøkelser/overvåking som er nødvendig for å tette dette kunnskapshullet. Slike undersøkelser bør prioriteres igangsatt snarest mulig.

Prosesser med avbøtende tiltak som sikring av kompensasjonsareal må også komme i gang raskt, slik at aktuelle areal ikke bindes opp til andre formål før de er vurdert i naturvernsammenheng. Dette må vurderes som en del av Miljøoppfølgingsplan for ytre miljø (MOP).

*** 10-Grunn- og vannforurensning**

Generelt dekker konsekvensutredningen forhold som berører vann godt. Fylkesmannen er enig i de foreslåtte avbøtende og forebyggende tiltakene og enig i forslag til oppfølgende undersøkelser så langt.

Ved utarbeidelse av Miljøoppfølgingsprogram, MOP, for tema vannforurensning mener Fylkesmannen det er viktig å få en bedre utredning av tilstand på bløtbunnsfauna, vannplanter og makroalger i forhold til langvarig eksponering av næringsstoffer og miljøgifter i Grandefjæra. I tillegg bør grunnvannsbrønnene beholdes for å kunne ta stikkprøver/kontrollere påvirkning senere.

*** 11-Nedfall fra fly**

Det ble tatt jord- og planteprøver av bl.a. kadmium og oljeforbindelser i området i 1996 og 1998. Jordprøvene av olje viste ganske lave verdier, mens innholdet i plantene viste høye verdier. Verdiene var så høye at det ble stilt spørsmåltegn ved analysemetode.

Prøvene som ble tatt av kadmium i planter viste betydelig høyere verdier enn i 3 andre referansesteder i Norge. I følge temautredningen kan dette forklares med at noe kan komme fra flyaktiviteten og ikke bare opptak via jord. Jordprøvene av kadmium (1998) viste ikke spesielt høye verdier.

På bakgrunn av tidligere undersøkelser av jord og planter ble det gjennomført nye undersøkelser i 2013. Disse prøvene viste lave verdier av kadmium i jord, men det ble ikke tatt plantepøver av kadmium.

Temautredningen konkluderer med at det ikke er registrert opphoping av hydrokarboner i jord og at innholdet av kadmium er lavt og som forventet ut fra aktivitetene i området.

Vi er enig i konklusjonen, men det mangler undersøkelser av kadmium-innhold i planter og det er en del usikkerhet rundt olje-innholdet i planter. Dette bør utredes nærmere i MOP.

* 13-Anleggsfasen

Konsekvensutredningen synliggjør de største utfordringene i anleggsfasen, der massetransport vil være den største utfordringen i forhold til omgivelsene.

Angående forurensning inneholder konsekvensutredningen en beskrivelse av aktuelle miljøtema for anleggsperioden. Disse skal beskrives nærmere ved søknad om tiltak.

I punkt 5.3 og 5.4 er støy og støv omtalt i forbindelse med anleggsvirksomhet. Det er viktig at disse temaene også blir ivaretatt utenom planområdet bl.a. i forbindelse med transport.

I punkt 5.5 naturmiljø i temautredningen er det vurdert avbøtende tiltak i forhold til skjerming av naturtypelokaliteter i eller ved utbyggingsområdene. I tillegg er det under plantiltak pekt på tiltakshavers plikt i forhold til kompensasjon for tap av viktige naturverdier. Dette er viktige tema som må tas inn som en del av miljøoppfølgingsplanen for ytre miljø, jf. punkt 4.3. i planbestemmelsene.

* tilleggsnotat 06-Lavfrekvent lyd og vibrasjoner

Det er lite kunnskap om lavfrekvent lyd og vibrasjoner fra flystøy og det finnes ingen retningslinjer/veiledere på temaet. Forsvarsbygg har imidlertid satt i gang et FOU-prosjekt vedrørende lavfrekvent lyd og vibrasjoner fra militær aktivitet. I tilleggsnotatet er dagens kunnskap om disse temaene samt foreløpige resultater fra FOU-prosjektet omtalt.

I punkt 6 i tilleggsnotatet står det at «...vil kunne være aktuelt å gjennomføre for de mest støyutsatte boligene. For mindre utsatte boliger og boliger som kun har behov for liten til moderat forbedring.....»

Fylkesmannen forventer at det defineres nærmere hvor grensen for «mest støyutsatte», «mindre utsatte» og «liten til moderat forbedring» går med tanke på hvem/hvor mange som vil være aktuelle for å få tiltak som er vurdert i FOU-prosjektet. Videre bør det utredes hva det innebærer at alle skal ha klasse D.

Lavfrekvent lyd og vibrasjoner er tema som må følges opp i MOP.

* tilleggsnotat 11-masseuttak

Tilleggsnotatet beskriver muligheten for å dekke behovet for steinmasser internt på flystasjonen. Utredningen er utfyllende i forhold til arealbruk. Det savnes en

vurdering av etterbruken av området, med diskusjon av ulike alternativ for istandsetting og utfordringer i forhold til mulig avrenning.

I forhold til forurensning nevnes bl.a. at tiltaket ikke er konsesjonspliktig, men dette er ikke helt presist etter forurensningslovgivningen. Alle stasjonære og midlertidige knuseverk skal i god før oppstart sende melding om planlagt drift til Fylkesmannen. Fylkesmannen skal så vurdere om anlegget må søke om egen utslippstillatelse.

Notatet nevner også at T-1442 angir hvilke støygrenser som gjelder for tiltaket. Ved pukkverkvirkosomhet hvor det foregår knusing, sikting med mer er det kap. 30 i forurensningsforskriften (Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel) som skal legges til grunn når det gjelder grenser for støy, støv og utslipp til vann.

De oppgitte avstandene til boliger fra et eventuelt internt massetak er veldig korte og det vil bli svært vanskelig å oppfylle gjeldende støykrav. Ved etablering av pukkverk nærmere enn 200 meter til nabo, må det legges ved en støyvurdering til meldingen.

Hvis det skal være massetak med knusing innenfor planområdet, må det sendes melding til Fylkesmannen i god tid før oppstart. For avstander under 200 m til nærmeste støyømfintlige bebyggelse skal det legges ved støyvurderinger. Dette må tas inn som et vilkår i reguleringsbestemmelsene.

Reguleringsplanen som nå er på høring sier ikke noe om hvor steinmasser til utbyggingen skal hentes. Det er viktig at dette avklares gjennom en overordnet plan der ulike alternativer vurderes og konsekvensene ses i sammenheng. Vi vil bl.a. se på dette i forbindelse med vår behandling av kommuneplanen for Ørland kommune.

* **Konklusjon konsekvensutredninger**

Konsekvensutredninger er i hovedsak i tråd med vedtatt planprogram, og gir et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag for reguleringsplanen som nå er på høring. Fylkesmannen er enig i de fleste vurderingene som angår miljøfaglige forhold.

For temautredning nærmiljø og friluftsliv er vi uenige i konklusjonen angående konsekvensene for Grandefjæra og Høya ved valg av flymønster Alt 2. Vi mener områdene også for dette alternativet vil få en vesentlig øket belastning som følge av etableringen av hovedflystasjonen. Konsekvensene er etter vår vurdering **store negative** for disse områdene.

For temautredning naturmiljø mener vi etableringen av kampflybasen og de skisserte utflygingsmønstrene (også alternativ 2) vil ha **middels til store negative konsekvenser**, både for Grandefjæra naturreservat og for Ørland våtmarksystem i henhold til kriteriene for konsekvens (jf. kapittel 8.5 i temautredningen).

Uttalelse til reguleringsplan med bestemmelser

- Punkt 4.3 MOP: Miljøoppfølgingsprogrammet vil være en svært viktig del av planen for å sikre at hensynet til miljø følges opp. Det er viktig at avbøtende tiltak innarbeides i planene for Ørland hovedflystasjon og gjøres

forpliktende for alle parter slik at det sikres gjennomføring av de foreslåtte tiltakene, jf. punkt 7.2.2 i planbestemmelsene.

- Punkt 4.4 Bebyggelse og anlegg: I forbindelse med utbyggingen av Ørland hovedflystasjon forutsettes at hensyn til utslipp ivaretas jf. Forurensningsforskriften. Det gjelder søknad om egen utslippstillatelse etter forurensningsloven for drift av brannøvingsplass og baneavising (og flyavising hvis aktuelt), at utslipp fra overflatebehandling skal oppfylle krav i kap. 28 i forurensningsforskriften (Forurensninger fra anlegg for kjemisk/ elektrolytisk overflatebehandling) og at utslipp fra verksted skal oppfylle krav i kap. 15 (Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann).
- Punkt 4.9 Støy: Jf. våre vurderinger til temautredningen om støy har Ørland kommune tatt Fylkesmannens anbefalinger inn i reguleringsbestemmelsene. Vi har ingen merknad til dette punktet i bestemmelsene.
- Punkt 6 Hensynssoner: Som omtalt i våre merknader til temautredning naturmiljø anbefales at 7 naturtypelokaliteter innen planområdet markeres som hensynssoner for å ivareta verdiene både i anleggsfasen og i et langsiktig perspektiv. Dette må i så fall også framgå av reguleringsplankartet.
- Det er positivt at det er tatt inn bestemmelser om støy og andre ulemper i anleggsfasen. Hovedflystasjonen har bl.a. overnattingslokaler for ansatte og vernepliktige, og det er viktig at dette hensynstas også i anleggsperioden.
- Som nevnt i våre vurderinger er det i reguleringsplanen som nå er på høring ikke sagt noe om hvor steinmasser til utbyggingen skal hentes. Hvis det etableres pukkverk i planområdet, jf. tilleggsnotat 11-masseuttak, må det legges ved en støyvurdering i tråd med krav i forurensningsforskriften. Det må også sendes melding til Fylkesmannen i god tid før oppstart av eventuelt massetak med knusing innenfor planområdet.

Angående Ramsar og kompenserende area

Norge tiltrådte 9. juli 1974 konvensjonen om våtmarksområder (Ramsarkonvensjonen). Det er særlig hensynet til våtmarkenes økologiske funksjon blant annet som habitat for en karakteristisk flora og fauna som er bakgrunnen for konvensjonen.

I situasjoner der våtmarksområder på Ramsarlista står i fare for å bli ødelagt eller verneverdiene på noen måte degraderes, har konvensjonen satt opp tre ulike strategier i prioritert rekkefølge for å begrense skadene:

- i) Unngå tapet av våtmark, hvis mulig
- ii) In situ skadebegrensning (minimalisering), hvis det er umulig å helt unngå skadene
- iii) Kompensasjon for eventuell våtmark som har gått tapt ved ex situ bevaring

Øket aktivitet ved kampflybasen vil få konsekvenser for verdiene i Ørland våtmarkssystem, men omfanget av konsekvensene vet en ikke per i dag. Strategi i, å unngå at verdier går tapt, anser vi som vanskelig ut i fra kampflybasevedtakets karakter. Med bakgrunn i dagens kunnskap vil

Fylkesmannen derfor be om at følgende skadebegrensingstiltak konkretiseres før basen tas i bruk (In situ skadebegrensning):

- Øvelsestider og flytider knyttes opp til tider på dagen og året da en av erfaring vet at det er lite fugl i våtmarksområdene.
- Fugl/fly kollisjoner: jobbe frem gode løsninger for å begrense kollisjoner mellom fugl og fly der avliving og skremming er siste utvei.
- Foring av fugl vekk fra flybasen. Kornproduksjon rundt baseområdet og tilliggende jordbruksareal bør unngås, da kornåkre er attraktive matområder for fugl store deler av året.
- Se Fylkesmannens innspill til foreløpige konsekvensutredninger 11.10.2013.

Systemet av rike våtmarksområder på Ørland er som tidligere nevnt en helhet som består av både vernede og ikke vernede områder. Flystøy og økt aktivitet i og rundt Ørland våtmarkssystem vil ha middels til store negative konsekvenser for våtmarksområdene. Med denne bakgrunn mener Fylkesmannen det haster å vurdere tiltak etter strategi iii kompenserende areal i denne fasen av arbeidet, før viktige arealer går tapt til andre formål.

I NINA Rapport 1004 (desember 2013) vurderes aktuelle erstatningsområder for å kompensere tapt areal i eksisterende verneområder på Ørland. Fylkesmannen foreslår at følgende tre utvidelser av Ørlandet våtmarkssystem vurderes som en kompensasjon av de uheldige konsekvensene ved etableringen av Ørland hovedflystasjon: 1) Brekstadbukta, 2) Innstrandfjæra og 3) Neslandet (Bjugn kommune).

Jf. punkt 10.4 i Temautredning naturmiljø, Erstatningsareal/kompensasjon ved utvidelse eller opprettelse av nye verneområder, kan tiltakshaver pålegges å dekke kostnader ved fysisk kompensasjon for de naturverdiene som forringes eller ødelegges, f.eks. ved gjennomføring av avbøtende tiltak. Fylkesmannen mener vurdering av aktuelle erstatningsområde må tas med i det videre arbeidet med miljøoppfølgingsplan for ytre miljø, jf. punkt 4.3. i reguleringsbestemmelsene for Ørland hovedflystasjon.

Oppsummering miljøvern

Miljøvernavdelingen har følgende faglige råd:

- Ved en framtidig tilrettelegging for friluftsliv må ferdselen kanaliseres til områder som tåler øket belastning og der øket ferdsel kan aksepteres i forhold til å ivareta verdiene i verneområdene, jf. vår merknad til temautredning 5, Nærmiljø og friluftsliv
- Fastsetting av oppfølgende undersøkelser/overvåking av de viktige våtmarksområdene i Ørland kommune bør prioriteres og komme i gang snarest mulig.
- Det anbefales at naturtype- og tindvedlokaliteten vises med hensynssoner for å ivareta verdiene både i anleggsfasen og i et langsiktig perspektiv.
- Ørland kommune har forholdsvis lite natur- og friluftsansett, og det er viktig at naturområder også utenfor planområdet ivaretas i ei tid med press på areal til ulike utbyggingsformål. Dette må søkes ivaretatt som en del av miljøoppfølgingsplanen.
- Ørlands våtmarkssystem har internasjonal status som Ramsarområder. Det må vurderes skadebegrensingstiltak og kompenserende areal for å sikre verdiene i de rike våtmarksområdene på Ørland.

- I arbeidet med MOP er det viktig å få en bedre utredning av tilstand på bløtbunnsfauna, vannplanter og makroalger i forhold til langvarig eksponering av næringsstoffer og miljøgifter i Grandefjæra. I tillegg bør grunnvannsbrønnene beholdes for å kunne ta stikkprøver/kontrollere påvirkning senere.
- Undersøkelser av kadmium-innhold og olje-innhold i planter bør utredes nærmere i MOP.
- Lavfrekvent lyd og vibrasjoner er tema som må følges opp i MOP.

• Barn og unge

Fylkesmannen er kjent med at det vurderes alternativ tomt for Hårberg skole da nåværende plassering ligger i rød sone. Dette er forhold som vil bli behandlet når reguleringsplan foreligger.

Det er ingen tvil om at Hårberg skole, der den i dag ligger, vil bli berørt av flyaktivitet mv. knyttet til kampflybasen. Dette har selvsagt stor innvirkning på det pedagogiske arbeidsmiljøet for elever og ansatte. I anleggsperioden vil Hårberg skole spesielt være utsatt for støy og støvforurensning fra anleggstrafikk. Det er også grunn til å ha fokus i forhold til anleggsstøy og luftforurensning fra anleggsområdet inne på flyplassen. Fylkesmannen ønsker derfor å presisere nødvendigheten av at disse forhold vektlegges i videre planlegging og aktivitet, med hensiktsmessige avbøtende tiltak for å sikre elevene forsvarlig arbeidsmiljø på skolen inntil ny skole er etablert på annet egnet sted.

Hårberg skole vil også i stor grad bli berørt i anleggsperioden, både når det gjelder skoleområdet og skoleveien for mange elever. Fylkesmannen forventer at avbøtende tiltak iverksettes for å sikre skolebarna en trygg vei til og fra skolen.

Utbygging og av gang og sykkelvei for strekningen Uthaug til Brekstad vil sikre tryggere ferdsel for barn og unge som på egen hånd skal inn til Brekstad vil være et nødvendig avbøtende tiltak.

Det er videre grunn til å presisere at barn og unge generelt vil bli berørt av økt aktivitet ved kampflyplassen i form av økt flystøy og større trafikk av tunge kjøretøy langs veinettet. Dette gjelder ikke bare de som bor og oppholder seg nærmest Brekstad, men også de omkringliggende boligområdene, eksempelvis Uthaug. Fylkesmannen finner derfor grunn til å understreke at fly- og øvelsesaktivitet legges til tidspunkt som minst mulig uroer dagliglivsaktiviteter og nattero for de minste barna.

I anleggsfasen vil det bli betydelig midlertidig tilflytting av arbeidere. Erfaringer fra tilsvarende anleggsperioder med tilflytting viser at det har innvirkning også på det sosiale utelivet på fritiden. Dette kan selvsagt være positive bidrag i kultur-, idrett-, fritidsaktivitetene som er på Brekstad, noe det er viktig å bygge på. Det er likevel grunn til å være føre var med hensyn til å forebygge og fange opp eventuelle uheldige og negative aspekt som følge av betydelig tilflytting i en periode.

Flere gode målrettede tiltak er for øvrig omtalt i kommunedelplan for folkehelse og forebygging av 16.06.2014.

- **Sosial og helse**

Fylkesmannen konstaterer at kommunen har tatt inn regulering av innløsningsplikt i reguleringsbestemmelsenes § 4.9.2. Vi ser at dette kan være basert på vårt råd til kommunen i brev av 27.2.2014.

I ettertid er Fylkesmannen kommet til en annen erkjennelse. I forbindelse med ny gjennomgang av saken med bakgrunn i Forsvarsbygg sine kommentarer og i lys av direktoratets nye veileder M-128/2014, ser Fylkesmannen at vårt råd om innløsning i februar ikke har vært en rimelig tolkning av gjeldende veiledere. Det hadde vært mer riktig å konkludere med at tilbud om innløsning bør vurderes når lydnivået overstiger de angitte grenser.

En kan vanskelig forskuttere eventuell innløsningsplikt gjennom reguleringsplanbestemmelser. Slike spørsmål vil måtte løses etter de gjeldende lovregler for innløsning og erstatning gjennom etterfølgende oppgjør, uavhengig av reguleringsplanens bestemmelser på dette punktet.

Reguleringsplanen kan imidlertid sette grenser for når det skal vurderes om et tilbud om innløsning skal gis. En egen vurdering skal gjøres for hvert bygg og resultatet vil være avhengig av blant annet støybelastning, byggets støyisoleringssegenskaper, bygningstekniske muligheter å gjennomføre støytiltak og kost-nytte forhold.

- **Universell utforming**

Fylkesmannen og Sør-Trøndelag fylkeskommune har begge et ansvar for å ivareta universell utforming i planleggingen. Vi har nå inngått avtale med fylkeskommunen om at de ivaretar universell utforming i uttalelser til plansaker.

- **Samfunnssikkerhet**

Fylkesmannen er svært fornøyd med risiko- og sårbarhetsanalysen som er utarbeidet for Ørlandet Hovedflystasjon. Analysen tar for seg aktuelle og framtidige naturbaserte risikoer og virksomhetsrelaterte risikoer og vil naturlig suppleres av en ytterligere gradert ROS-analyse. Det er viktig at analysen gjenspeiles også opp mot kommunens helhetlige ROS-analyse.

Fylkesmannen vil påpeke at de funn gjort utover tiltak som er påpekt i ROS-analysen følges aktivt opp, og vil særlige peke på viktigheten av sikkerhetsklarering blant kommunens øverste ledelse, samordning innen beredskapen i kommunen og behovet for et oppdatert planverk innen kommunal beredskap jamfør lov om kommunal beredskapsplikt, med tilhørende forskrift. Det bør også være et gjennomgående arbeid angående lokalisering av sivile institusjoner i all samfunnsplanlegging i kommunen videre.

Avdekket risiko i ROS-analysen må møtes med tiltak som hjemles i planbestemmelsene eller gjøres juridisk gjeldende på andre måter.

Med hilsen

Jørn Krog (e.f.)
fylkesmann

Alf Petter Tenfjord
direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

1 Planjuridisk uttalelse Regplan Kampflybasen Ørland
2014

Kontaktpersoner: Landbruk: Laila Marie Sorte, tlf. 73 19 92 87
Miljøvern: Harald Høydal, tlf. 73 19 92 14
Barn og unge: Jostein Magne Krutvik, tlf 73 19 91 48
Sosial og helse: Harry P.A. van de Water tlf. 73 19 93 13
Samfunnssikkerhet: Dag Otto Skar tlf. 73 19 91 68

Kopi:

Sør-Trøndelag fylkeskommune PB 2350 Sluppen 7004 TRONDHEIM